

TANTÁRGYI TEMATIKA

Tantárgy neve: Finnugrisztikai tanulmányok I. Uralisztika II. Finn/észti nyelv	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN502, BTMMN503 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Kecskés Judit egyetemi docens	
Tantárgyi egység: Uralisztika	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN502 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 2. (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan szám mindig őszi, páros szám tavaszi félévet jelent.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: BTMMN502: 2 előadás, 2 konzultáció, BTMMN503: 2 szeminárium, 2 konzultáció (A nappali képzés heti óraszámja 15 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a nappali tagozatos féléves órázámának mindig az egyharmada: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMMN502:kollokvium, BTMMN503: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés</i> ill. az <i>Értékelés</i> pontoknál.)
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
Tantárgyi egység feladata és célja (3–4 mondatban összefoglalva): Az előadás megismerteti a hallgatókat az uráli összehasonlító nyelvészet legfontosabb elveivel és eredményeivel. A nyelvfejlődés modelljei. A nyelvrokonság fogalma. Az alapnyelv fogalma. A történeti összehasonlító módszer. Az alapnyelvi rekonstrukció. Az uralisztikai kutatások története. Szótárak, kézikönyvek, szakfolyóiratok az uralisztikában. Az uráli alapnyelv jellemzése: a szófajok, a névszó, az ige, a szóalkotás, a műveltetés a és a műveltető szerkezetek. Az uráli nyelvek kapcsolatai más nyelvcsaládokkal.	
Tantárgyi egység tematikus leírása 12–15 heti bontásban: 1. A nyelvfejlődés modelljei. A nyelvrokonság fogalma. Az alapnyelv fogalma. A történeti összehasonlító módszer. Az alapnyelvi rekonstrukció. 2. Az uralisztikai kutatások története. Szótárak, kézikönyvek, szakfolyóiratok az uralisztikában 3. Az uráli alapnyelv jellemzése: A szófajok 4. Az uráli alapnyelv jellemzése: A névszó. A névszói esetragozás. 5. Az uráli alapnyelv jellemzése: A névszó. Számjelölés. 6. Az uráli alapnyelv jellemzése: A névszó. A névszó determinálása. 7. Az uráli alapnyelv jellemzése: A névszó. A birtokos személyragozás és a birtokos szerkezetek. 8. Az uráli alapnyelv jellemzése: A névszó. A melléknevek fokozása. 9. Az uráli alapnyelv jellemzése: Az ige. Igeragozás. 10. Az uráli alapnyelv jellemzése: Az ige. Igeidő és aspektus. 11. Az uráli alapnyelv jellemzése: Az ige. Igemódok. 12. Az uráli alapnyelv jellemzése: A szóalkotás. Szóképzés. 13. Az uráli alapnyelv jellemzése: A szóalkotás. Szóösszetételek.	

14. Az uráli alapnyelv jellemzése: A műveltetés és a műveltető szerkezetek.

15. Az uráli nyelvek kapcsolatai más nyelvcsaládokkal.

Félévközi számonkérés módja (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.): kollokvium

Értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): KSZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgálhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom, a tantárgyi egység egészéhez (legalább 3 irodalmi tétel, lehetőleg 1 idegen nyelvű) vagy 12–15 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Uralisztika. Uráli nyelvészet, szerk. KOZMÁCS István, SIPŐCZ Katalin, Bp., Bölcsész Konzorcium, 2006.

BERECZKI Gábor, *A magyar nyelv finnugor alapjai*, Bp., Universitas Kiadó, 1996.

HAJDÚ Péter, *Bevezetés az uráli nyelvtudományba*, Bp., Tankönyvkiadó, 1966.

HAJDÚ Péter, *Az uráli nyelvészet alapkérdései*, Bp., Tankönyvkiadó, 1991.

UEW = *Uralisches Etymologisches Wörterbuch*, szerk. RÉDEI Károly, Bp.–Wiesbaden, Akadémiai Kiadó–Otto Harrasowitz, 1986–88.

Ajánlott irodalom, a tantárgyi egység egészéhez (legalább 3 irodalmi tétel, lehetőleg 1 idegen nyelvű) vagy 12–15 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

RÉDEI Károly, *A magyar alaktan uráli (finnugor) háttere*, MNy, XCII(1966), 129–138.

HONTI László, *Az uráli birtokos szerkezetek*, Bp., MTA, 2004 (<http://www.mta.hu/fileadmin/szekfoglalok/000302.pdf>)

HAVAS Ferenc, *A tárgy tárgyában. Mondattipológiai fontolgatások*. Bp., MTA Nyelvtudományi Intézet, 2003 (Budapesti Uráli Műhely III.), 7–44.

SIPŐCZ Katalin, *Melléknevek vagy főnevek-e a vogul színnevek?*, NyK 100(2003), 264–280.

FEJES László, *Összetett szavak a finnugor nyelvekben*, doktori disszertáció, 2005. (<http://nytud.hu/~fejjes>)

The Uralic Languages, szerk. ABONDOLO Daniel, London, New York, 1998.